

Soso'nun kompost Kitabı

Sima Özkan Orhan Ata

3. Baskı

Ellerimi toprağa sokan anneanneme...

Sima

Bana olan inancı ve desteği için eşim Emel'e...

Orhan

SEV Yayıncılık Eğitim ve Ticaret A.Ş.
bir Sağlık ve Eğitim Vakfı kuruluşudur.
Nuhkuyusu Cad., No. 197 Üsküdar İş Merkezi, Kat 3,
34664 Bağlarbaşı, Üsküdar, İstanbul
Tel.: (0216) 474 23 43 · Sertifika No. 12603

Soso'nun Kompost Kitabı

© 2018 SEV Yayıncılık Eğitim ve Ticaret A.Ş

Yazar: Sima Özkan

Resimleyen: Orhan Ata

Yayın Yönetmeni: S. Bahar Sönmez

Editor: Burcu Ünsal Çekuç

Son Okuma: Gökçe Ateş Aytuğ

Grafik Tasarım: Gonca Gündoğdu

Birinci Baskı: Ocak 2018

Üçüncü Baskı: Temmuz 2018

ISBN: 978-605-2079-13-3

Telif yasası gereği bu kitabın tüm yayın hakları SEV Yayıncılık
Eğitim ve Ticaret A.Ş.'ye aittir. Tanıtım yazıları dışında, yazarının
yazılı izni olmaksızın hiçbir biçimde kullanılamaz ve çoğaltılamaz.

Baskı: Fabrika Basım ve Ticaret Ltd. Şti.

Göztepe Mah., İnönü Cad., No. 74/A, Bağcılar, İstanbul

Tel.: (0212) 294 38 00 · Sertifika No. 14461



Sosonun kompost Kitabı

Sima Özkan

Resimleyen: Orhan Ata

Merhaba, ben Soso! Yeşil Mahallesi, Temizpak Sokak,
Toklar Apartmanı, Arka Bahçe'de yaşıyorum. Yani bir
apartmanın arka bahçesinde.

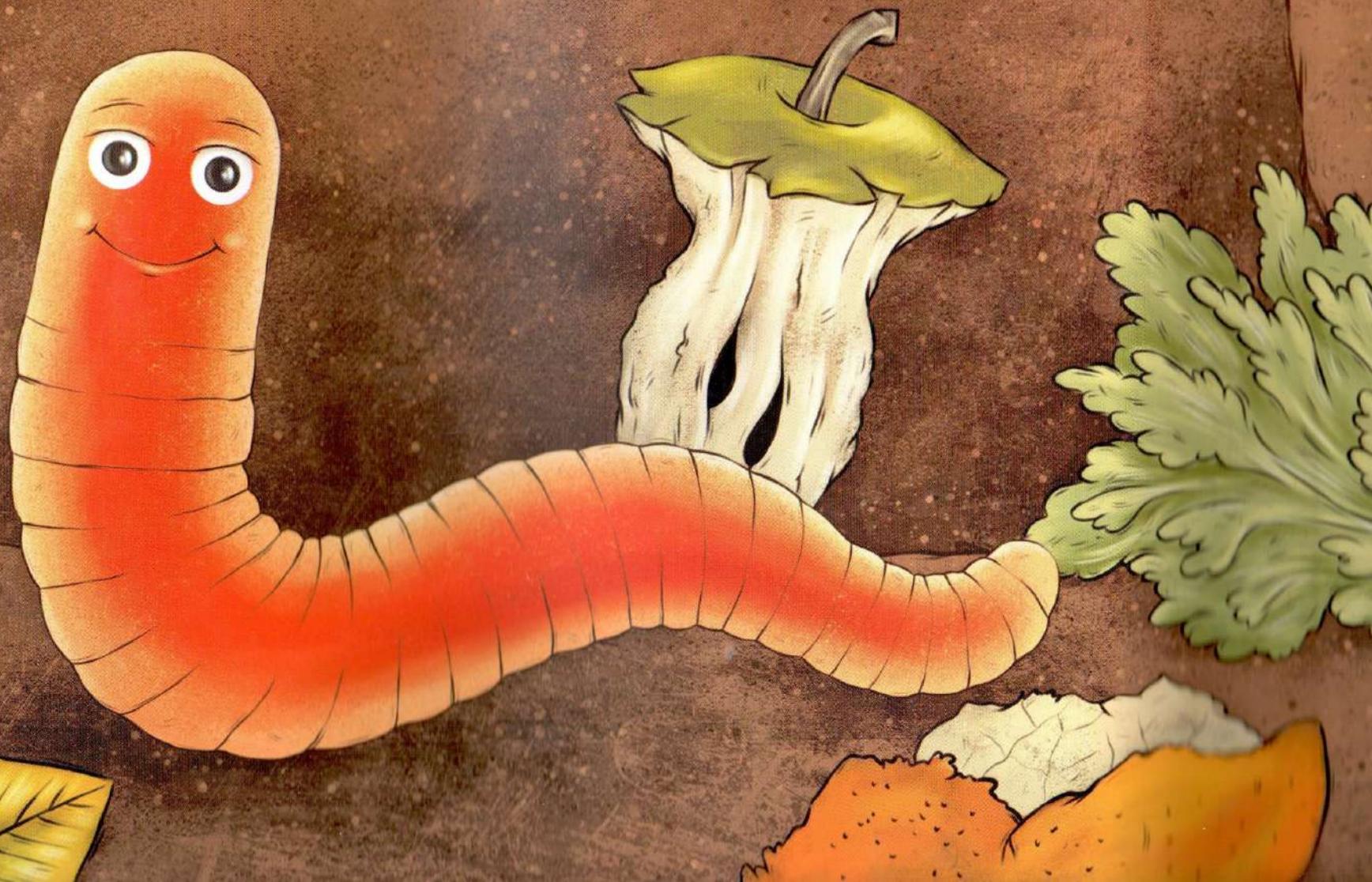






Evim bir sandığın içinde. Evinde gezerek
toprakta tüneller açarım. Bu tünellerden
en büyüğünde yatak odam, mutfağım, salonum
ve banyom var. Tüm mobilyalarım da topraktan.

Ben evimde gezdikçe, toprak havalandırır olur.
Bu yüzden çok çalışkan biri olduğumu söyler arkadaşlarım.
Hatta toprak altında yaşayan hayvanların en çalışkanı!

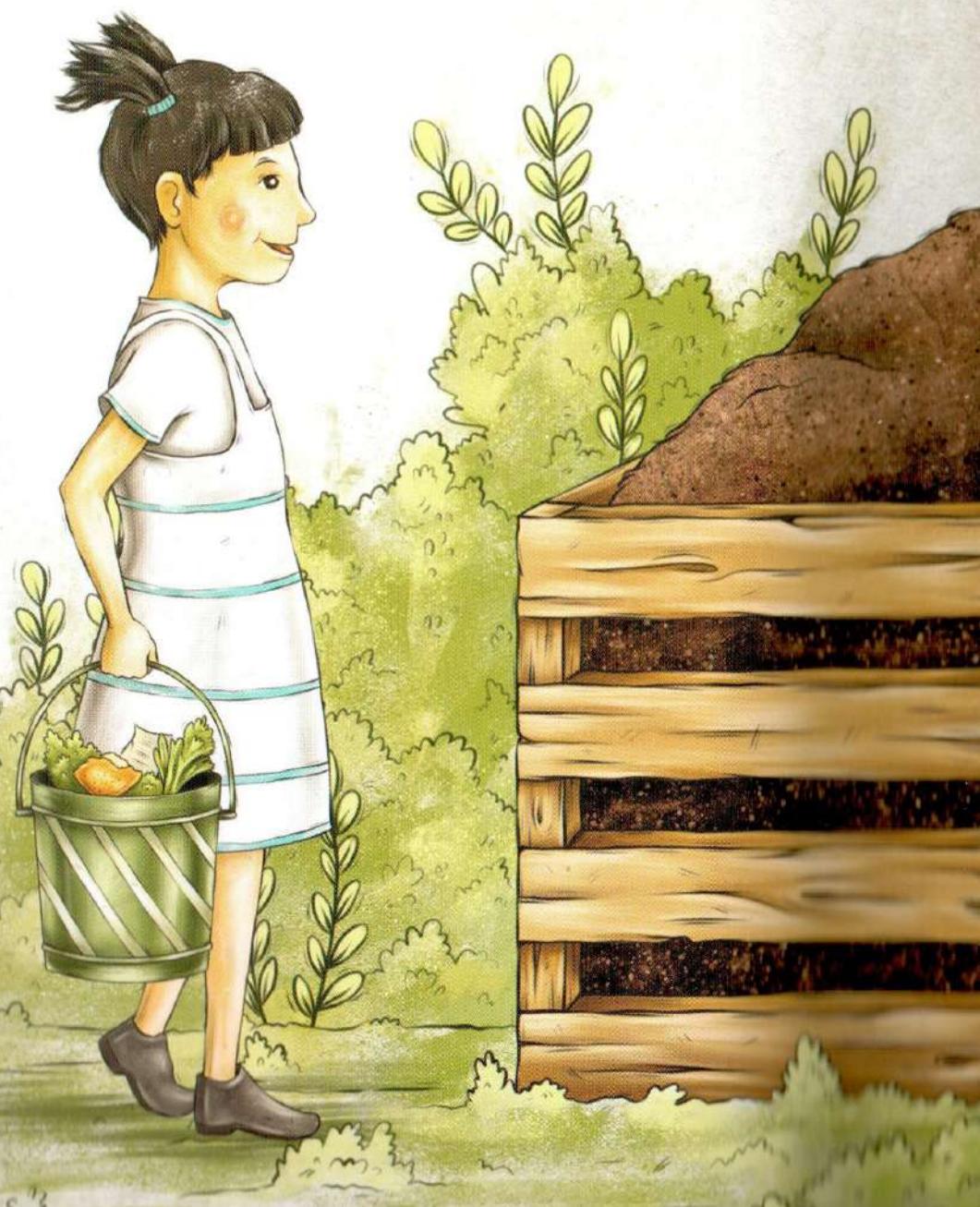






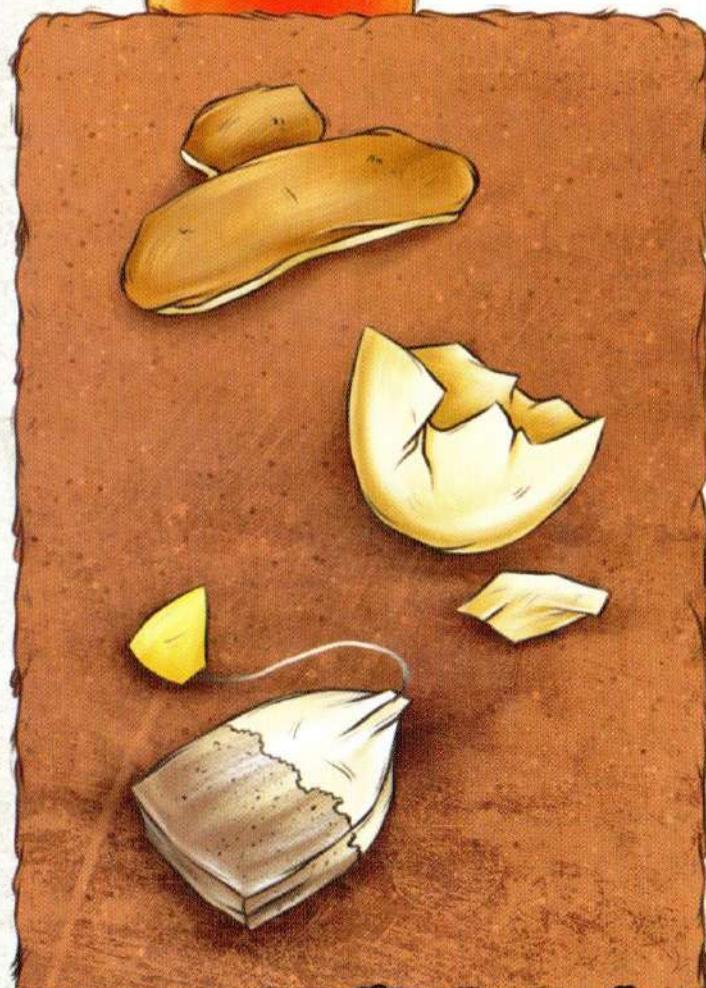
Sizi biriyle tanıştırmak istiyorum. Bu, Nil. Her gün yemeğini benimle paylaşan dostum. Nil, Toklar Apartmanı'nda yaşıyor ve vaktinin çoğunu bahçede geçiriyor.

Arkadaşlarıyla oyunlar oynuyor, çiçekleri suluyor, ağaçlarla konuşup kuşlarla selamlaşıyor ve günde üç defa, her öğünden sonra beni ziyarete geliyor.

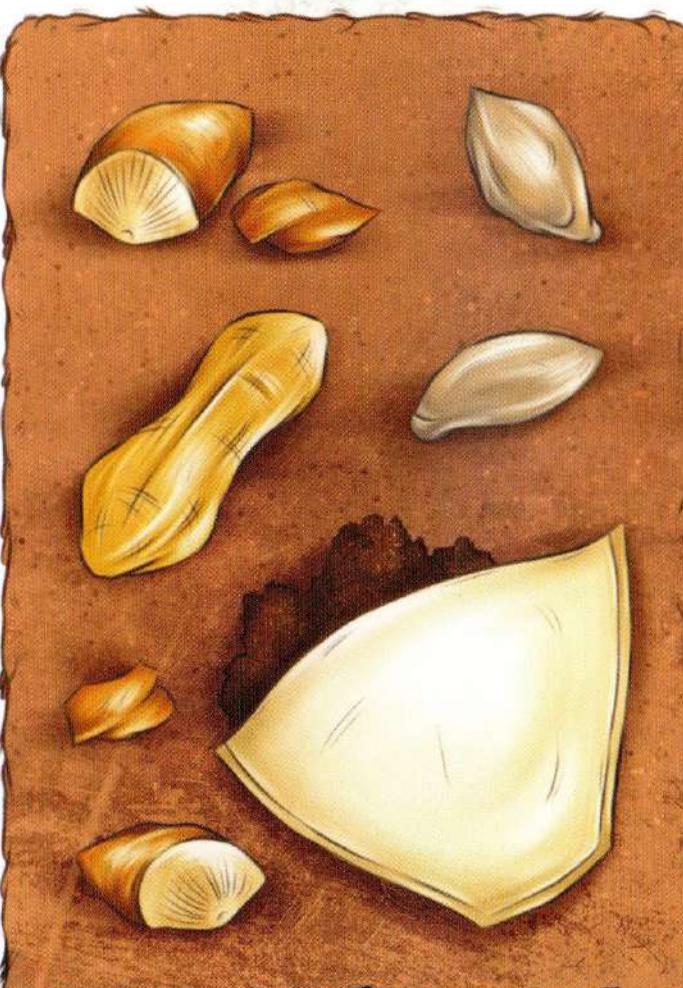




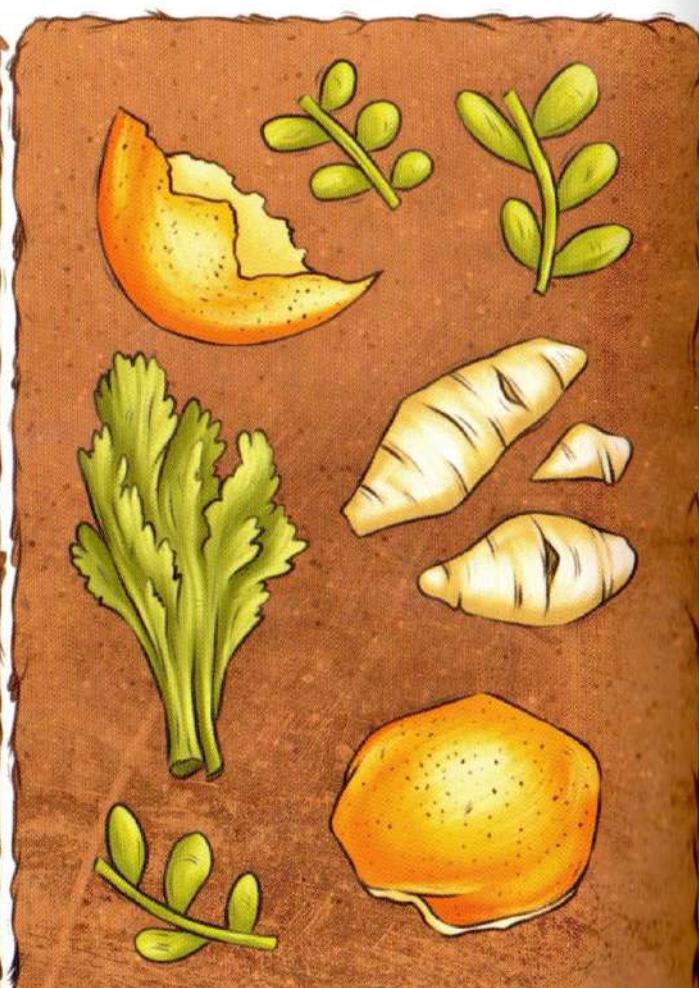
Yemek yapmayı hiç sevmem ama çok sağlıklı beslenirim. Nasıl mı?
Nil sayesinde yemeklerim evime hazır gelir.



Kahvaltıda en çok
patates ve yumurta
kabuğu yemeyi severim.
Yanında da çay.



Öğle yemeğinde kahve
ve biraz kuruyemiş.
Kâğıt da yemeğime
güzel bir aroma katar.



Aksam yemeğindeyse
portakal kabuğuyla
birlikte semizotu
salatası ve kereviz.

Nil'le damak tadımız aynıdır. O da benim gibi portakala ve yerfıstığına bayılır. Bazen muz yediğinde, sadece kabuğunu değil, kabuğun dibinde benim için ayırdığı bir parça muzu da evime bırakır.





Annesi ve babası yemek hazırlarken Nil, onlara her zaman yardım eder. Annesinin salata yaparken kestiği rokanın köklerini, babasının havucu soyarken çıkardığı kabukları ayrı bir yerde biriktirir. Çünkü bu sırada hep beni düşünür. Benim yemem için ayırdığı bu atıkları, küçük kovasıyla kapıma kadar getirir.

Nil ve ailesi evde yemek yaptıktça, ben de her gün birbirinden lezzetli şeyler yerim. Bazen Nil bahçeyi temizler, bu sırada evime attığı kuru yapraklar, kuru otlar, kâğıt parçaları ve kartonlarla da ayrı bir ziyafet çekerim.





İşte en sevdiğim yiyecekler!
Bunlar toprakta çözünebilen, toprağa karışabilen atıklardır:

Kahve ve çay atıkları

Yumurta kabuğu

Meyve ve sebze atıkları

Otlar, kesilmiş çimeler

Yapraklar

Kurumuş çiçekler

Kuruyemiş kabukları

Odun parçaları, talaş, dal parçaları

Kâğıt ve karton parçaları

Üzerine yiyecek bulaşmamış
kesekâğıdı ve kâğıt havlu





Bunlar da benim sindiremediğim ve
toprakta çözünemeyen şeyler:

Plastik, metal, seramik, cam

Süt ve süt ürünleri (peynir, yoğurt, tereyağı...)

Pişmiş herhangi bir yiyecek

Otçul olmayan hayvanların dışkısı (kedi ve köpek gibi)

Ekmek

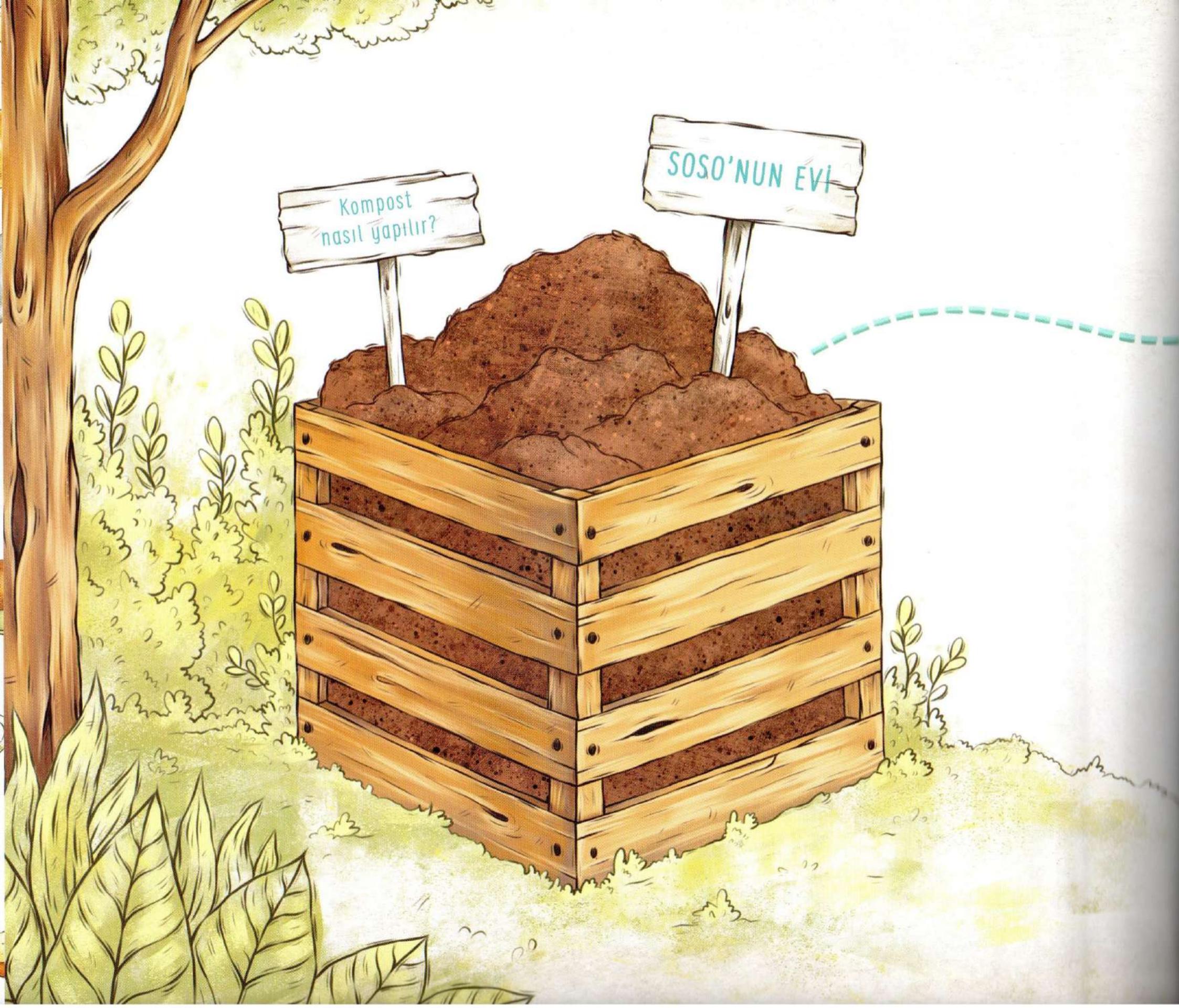
Kemikler

Kırmızı et, tavuk eti, balık

Yağlı yiyecekler

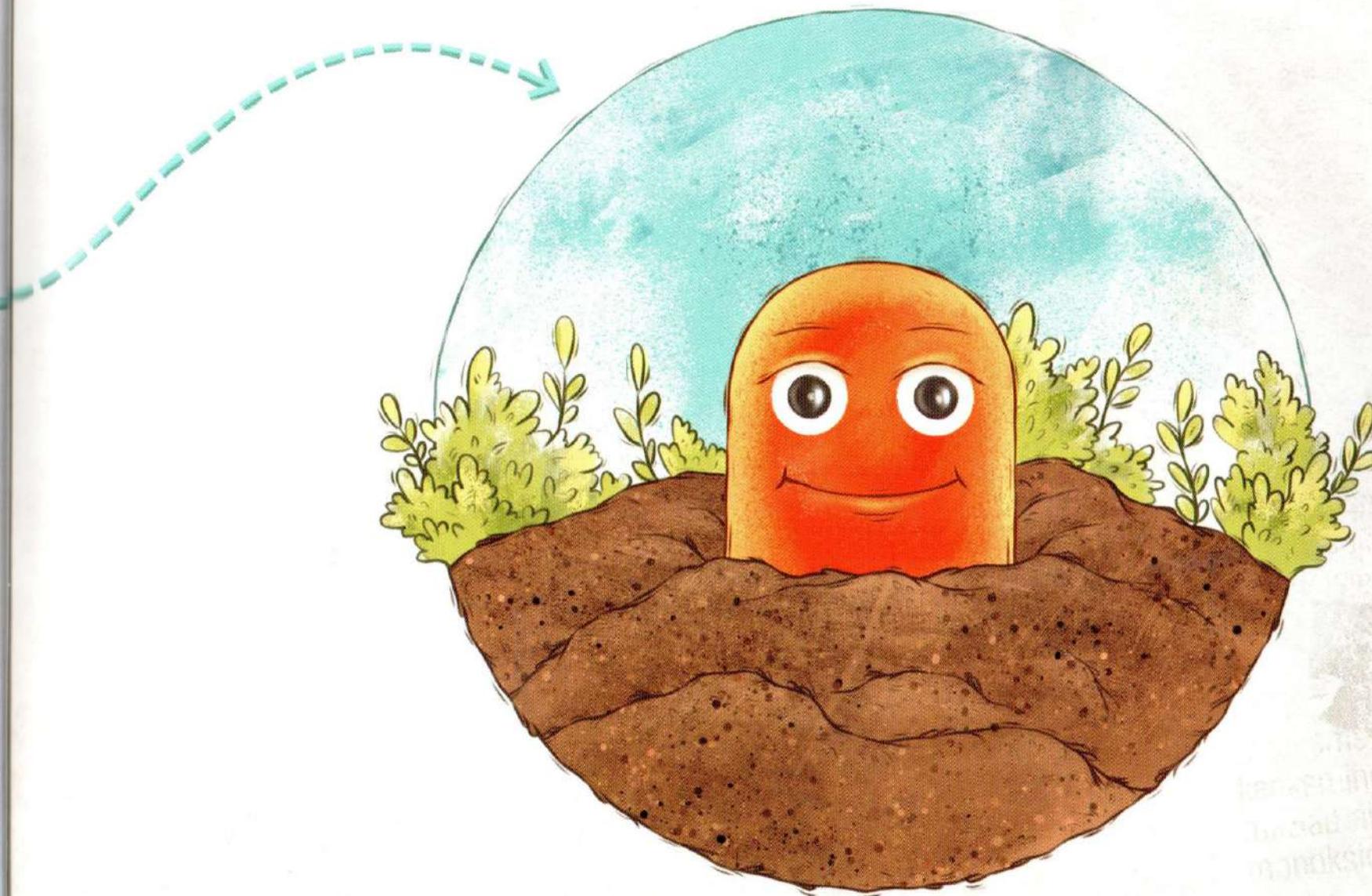
Çok küflenmiş meyve veya sebzeler



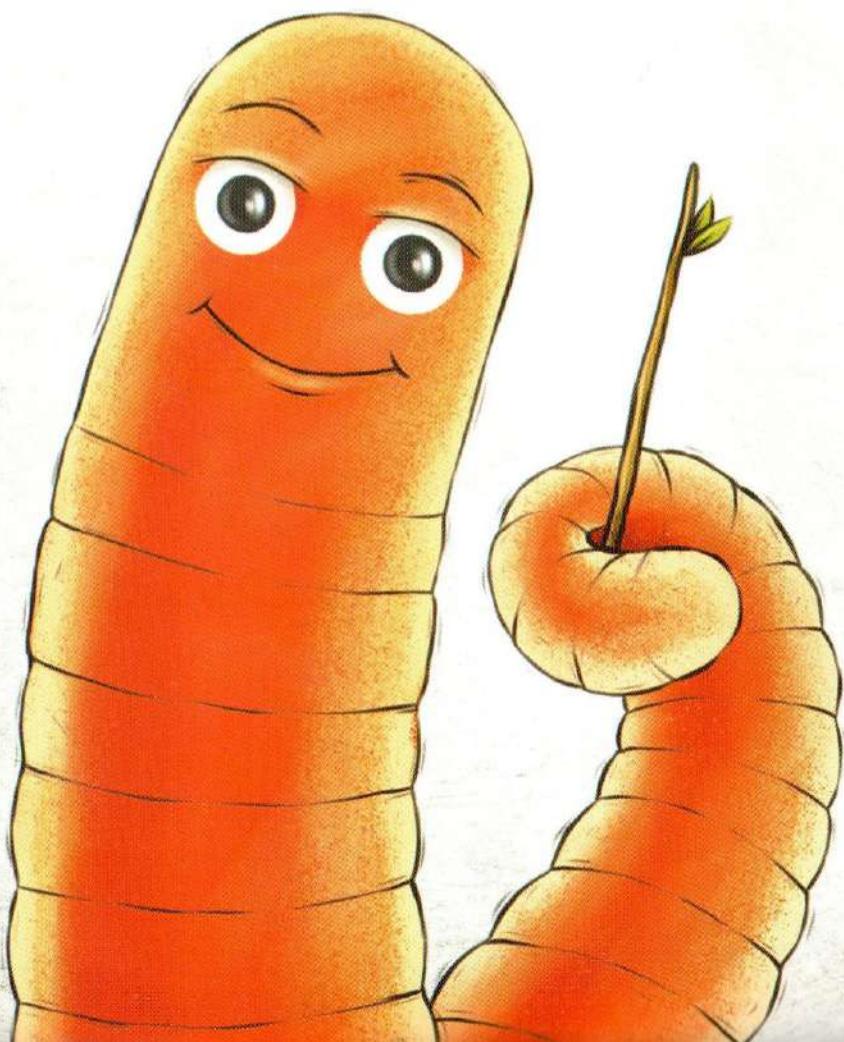
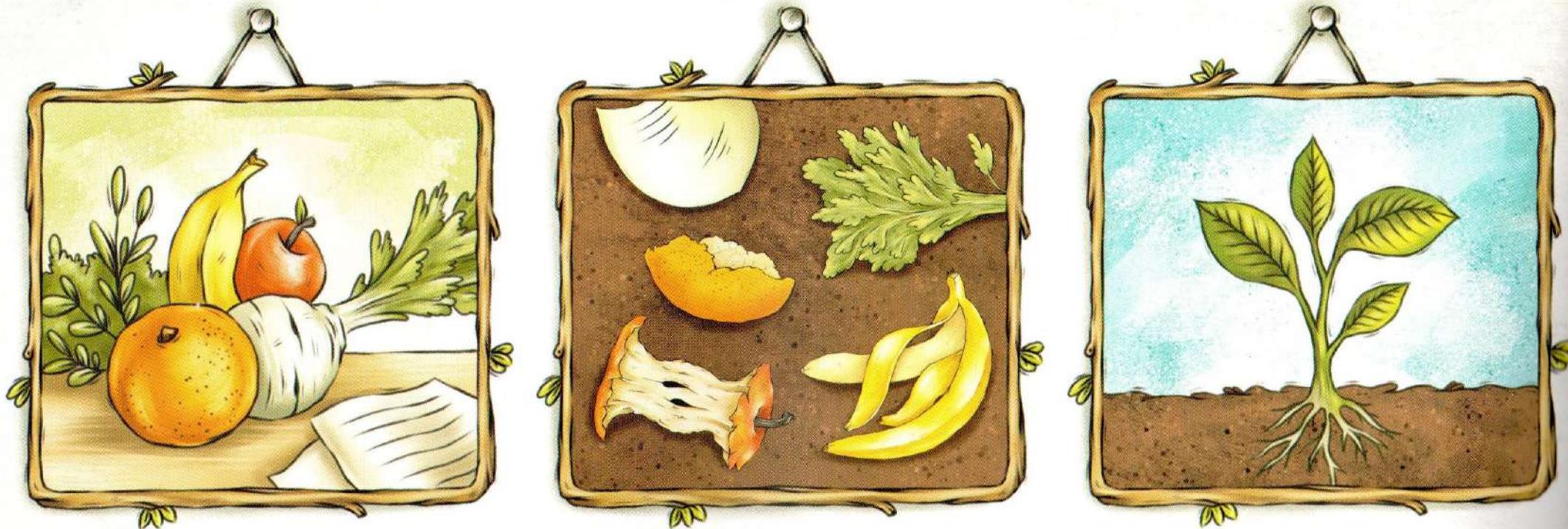


Kompost
nasıl yapılır?

SOSO'NUN EVİ



Yaşadığım sandık, aslında bir kompost sandığı.
Peki kompost nedir? Tam olarak Nil'in yaptığı şeydir.



Kompost, çürüyüp toprağa karışan ve böylece toprağın besleyiciliğini, verimini artıran atıklarla oluşan doğal gübredir. Yani, kompost sandığına attığın meyveler, sebzeler zamanla toprağa dönüşür.

Kompost bitkiler için çok faydalıdır. Aynı zamanda da doğanın kendi geridönüşüm yöntemidir. Benim sevdiğim yiyecekleri hatırlıyor musun? İşte her gün afiyetle yediğim bu atıklarla kompost yapılabilir.

Kompost yapmak için neler gereklidir?

Ahşap bir sandık ya da sepet

Bir miktar toprak

Güneş alan ama rüzgâra karşı korunaklı, açık bir alan

Organik atıklar (Benim en sevdiğim yiyecekler.)

Atıkları toplamak için bir kova

Yığını karıştırmak için tırmık ve kürek

Kompostla beslenen benim gibi canlılar

Sulamak için sulama kabı





Kompost kelimesinin kökeni Latincedir ve “bir arada” anlamına gelir. Çünkü kompost yaparken gerekli malzemeleri doğru miktarda ve doğru zamanda bir araya getiririz.

Hem toprağa hem de bize yarayan atıkları neden çöpe atalım ki?
Nil'in karnını doyurmak için hazırlanan yemekler önce bizlerin sonra da
bitkilerin karnını doyuruyor. Biz dediğim kim mi? Toprakta çözünebilen
maddelerin parçalanmasına ve bitkiler için besleyici bir toprak
oluşmasına katkı sağlayan pek çok hayvan. Yani, sadece ben değilim.







Bir kompost yığınında çeşitli böcekler yaşar. İşin çoğunu da bakteriler, mikroorganizmalar üstlenir ama onlar gözle göremediğin canlılardır. Kınkanatlılar, kırkayaklar, sümüklüböcekler, tesbihböcekleri, karıncalar da bazı öğünlerde bana misafirliğe gelirler. O zaman sofram çok kalabalık olur.

Yemekleri midelerine indirirken ortaya gaz, su buharı ve sıcaklık çıkar. İştahlı iştahlı yemek yerken siz de terlemez misiniz, sizi de sıcak basmaz mı? İşte bu yüzden kompost yığınısı sık sık havalandırmak gereklidir. Evin ne kadar sık sık havalandırılırsa o kadar iyi.



DOĞRA

Toprakta daha hızlı yok olmasını istiyorsan
atıkları doğra.

KARIŞTIR

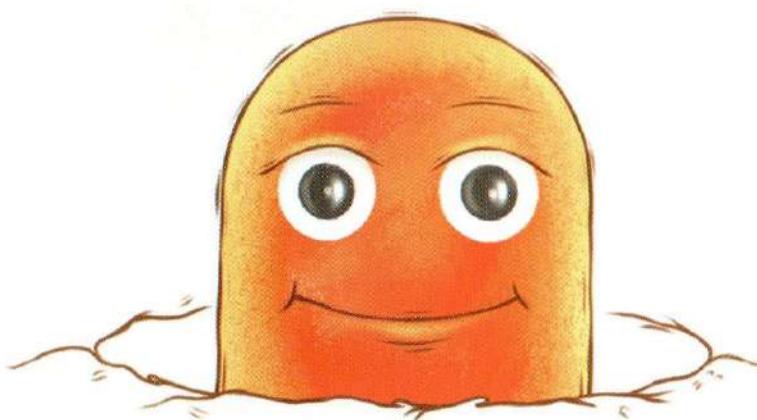
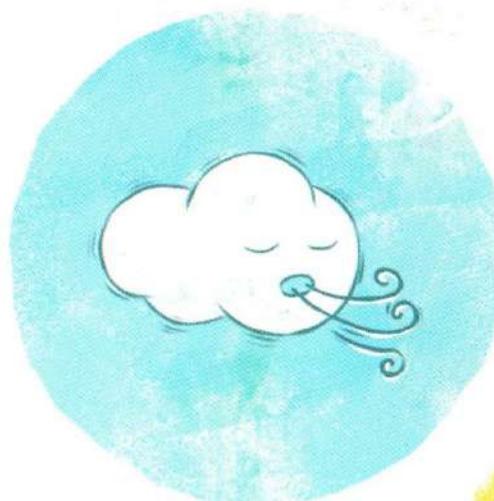
Kahverengiler (kuru veya odunsu maddeler) ile yeşilleri (nemli veya yeşil maddeler) karıştır. Bunları bir araya getirirken en önemli kural bir yeşile karşılık, iki tane kahverengi atmak. Mesela ispanak köklerinin üzerine, kurumuş yapraklar ve kâğıt parçaları atabilirsin.



SÜRDÜR

Toprağın bir sünger gibi nemli kalması için su ve hava dengesini sürdür. Kompost yığınına her gün elinle biraz su serpmeye ne dersin?





Kahverengiler, Yeşiller, Hava ve Su, kompost yiğinını ve
beni her gün mutlu etmek için gereken o **Büyük Dörtlü**'dür.
İnsanların yaşaması için de yiyecek, hava ve su gerekmez mi?

A vibrant, stylized illustration of a caterpillar in a lush green garden. The caterpillar is orange with a segmented body and a small green leaf wrapped around its middle. It is positioned in the center of the frame, surrounded by various green plants, flowers, and a large tree branch with yellow leaves on the right side.

Soso benim adım, bu da yeşiller yeşili hayatım.
Toprak beni, ben toprağı beslerim.

Anlattıkça nasıl da karnım açtı. Galiba şimdi
tüm çocuklara hoşça kal demeliyim...



Sen de Kompost Yap!

Kompost, doğanın kendi kendine yaptığı geridönüşteme tanık olmanın en eğlenceli yoludur. Kompost bilimsel bir deneydir. Arka bahçemizdeki biyoloji ve kimya laboratuvarıdır. Nil gibi sen de hayatında ve bahçende komposta yer açabilirsin.

Doğa kendini yenilemekten vazgeçmez ama geridönüştüm yaparak ona yardım etmemiz gereklidir. Tüm atıklarımız çöp tenekelerine girerse, şehirlerdeki çöp sahaları büyündükçe büyür. Oysa ki aslında bir evden çıkan beş çöpten birini kompost yapabilirsin.

Kompost sayesinde herkes kendi gübresini üretebilir, böylece hem çiçeklerin karnı doyar hem de böceklerin. Tabii en çok da Soso'nun!

Nasıl Kompost Yapılır?

- 👉 Bir sandık veya sepet bul ve onu güneş alan, rüzgâra karşı korunaklı bir yere koy.
- 👉 Organik atıkları bir kovada topla. Organik atıklar Soso'nun en sevdiği yiyeceklerdi, hatırladın mı?
- 👉 Kompost sandığına, Soso ve arkadaşlarının kendilerini evlerinde gibi hissetmeleri için biraz toprak koy. Tüm karışım zamanla zaten toprağa dönüşecektir.
- 👉 Daha önce bahsettiğimiz kahverengi ve yeşil atıkları sırasıyla karışımına ekle. Unutma, bir yeşile, iki kahverengi!
- 👉 Kürek ve tırmık yardımıyla karışımını her gün karıştır ve biraz su ekle.

Kompost karışımına çiçekler ekeceğin günü dört gözle bekliyorum.

Merhaba, ben Sosol Toklar Apartmanı'nın arkası bahçesinde, bir sandığın içinde yaşıyorum. Nil benim en yakın arkadaşlardan biri. Her gün üç defa, her öğünden sonra beni ziyarete geliyor. Neden mi? Çünkü Nil kompost yapıyor!

Bu kitapta bir kompost sandığında yaşayan çalışkan solucan Soso, bizlere nasıl kompost yapabileceğimizi anlatıyor. Bitkiler için çok faydalı olan bu doğal gübre ne işe yarıyor ve nasıl yapılıyor? Soso'yla tanıştıktan sonra çöpe attıklarınız tamamen değişecek!



Bandrol uygulamasına ilişkin usul ve esaslar
hakkındaki yönetmeliğin 5. maddesinin ikinci fıkrası
cerçevesinde bandrol taşıması zorunlu değildir.

 www.redhouse.com.tr

 /RedhouseYayınları
 /RedhouseKidz

 /RedhouseKidz

 REDHOUSE  kidz REDHOUSE KIDS ÇOCUK İLKOKUL

KDV d

ISBN 9

25 00



9 786052 079133